

Vzdělávací obor: **Geografie**

Očekávaný výsledek učení: GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.

Popis úrovně Splněno

- Posoudí správnost svých předpokladů a interpretací ohledně rozdělení městských částí, jejich vybavenosti a funkčního využití jednotlivých oblastí
- Určí, které objekty patří do konkrétních funkčních oblastí na základě analýzy detailních map.

Město jako funkční skládáčka

Autor materiálu: Mgr. Adam Stražovec

Tato hodina si klade za cíl žákům přiblížit rozdělení a funkční části města a rozvíjet jejich schopnosti analyzovat urbanistickou strukturu. Žáci si osvojí poznatky o jednotlivých městských částech prostřednictvím obrázků, pracovního listu a map, a naučí se je správně rozlišovat a přiřazovat. Výsledkem bude schopnost porozumět uspořádání města a rozpoznat jeho základní funkční segmenty.

Zadání pro žáky

Dnes se zaměříme na to, co se ve městě nachází a proč je město rozděleno na funkční části. Podívejte se na obrázky na plátně. Postupně ke každému obrázku můžete říct jeho stručný popis, co na něm vidíte, co v dané části města můžeme dělat.

Když už máme nějakou představu o jednotlivých městských částech, podívejme se teď na vybrané příklady měst, které mají podobnou vnitřní strukturu, ale v detailech rozmístění se odlišují.

Na pracovním listě se nachází tabulka vybavenosti jednotlivých částí měst. Podle vlastních představ si tabulku vyplňte – zaškrtněte ty políčka v tabulce, o kterých si myslíte, že by se v dané části města mohli nacházet.

Vaším druhým úkolem bude rozdělit dvě sídla do jednotlivých částí. K dispozici máte dvě mapy, na kterých je viditelná zástavba domů či jiných budov. Mapy mohou být doplněny bočním pohledem v mapové aplikaci (využití mobilních telefonů, školních PC nebo tabletů). Jednotlivé městské části rozlište barevně a vytvořte společnou legendu. Závěrem si obě mapy společně srovnáme a vyhodnotíme, zda jste sídla rozčlenili správně.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k učení Smysl a cíl učení, celoživotní učení KKU-SMU-000-ZV9-001	Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení. (Uvědomuje si propojenost teorie a praxe a chápe, že učení neprobíhá jenom v lavicích, ale také vlastním pozorováním.)	• Podněcuje žáky k aktivnímu pozorování vlastního okolí.
KK k občanství a udržitelnosti Zohledňování propojenosti světa KOB-ZPS-000-ZV9-001	Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. (Žák si uvědomuje význam struktury sídla jako místa pro život s možnostmi ovlivňování jeho dalšího rozvoje.)	• Zařazují do výuky praktické úkoly, při nichž žáci analyzují různé typy sídel a navrhuji jejich možný rozvoj. • Vedu žáky k pochopení struktury města prostřednictvím vlastních představ a zkušeností.

Metodický komentář pro učitele

Aktivita vede žáky k pozorování a popisu městských částí prostřednictvím map, čímž podporuje jejich schopnost analyzovat prostorové uspořádání. Rozvíjí jejich schopnosti práce s mapovými podklady a vede ke kritickému myšlení. Závěrečná společná evaluace umožňuje žákům porovnat vlastní představy s reálným uspořádáním a posiluje jejich schopnost správně rozpoznat funkční části města.

- Učitel připraví prezentaci s obrázky několika městských částí (historické centrum, sídliště, průmyslová zóna, park, administrativní pracoviště, ...). U každého obrázku se žáků ptá na popis dané oblasti, její funkce a možnosti trávení pracovního nebo volného času. Závěrem se ptá, proč je město rozděleno do jednotlivých funkčních částí a zda je to výhoda, nebo problém.
- Následně učitel pokračuje v krátké prezentaci o hlavních částech města a poukáže zejména na rozdílnosti mezi sídly.
- Připraví pracovní list, na kterém bude tabulka vybavenosti jednotlivých částí města. Podle vybavenosti konkrétního sídla nebo z názorných důvodů vybírá prvky do tabulky. Na druhé straně se budou nacházet dvě mapy sídel ve velkém detailu – s půdorysem budov. Může být použita ortofoto mapa nebo základní mapa doplněná bočním pohledem na město prostřednictvím mapové aplikace v mobilním telefonu, školním PC nebo tabletu. Do prezentace si učitel připraví rozdělení sídel na jednotlivé funkční oblasti, aby aktivitu mohl následně se žáky společně vyhodnotit.
- Závěrem vyzývá žáky ke srovnání obou map a k návrhům na případné lepší uspořádání měst.

Popis ověřování

Učitel zhodnotí, zda žák ...

- ... identifikuje jednotlivé části města na základě mapy a přiřadí k nim odpovídající funkce.
- ... kriticky srovnává teoretické rozdělení s reálným uspořádáním sídel.
- ... dokáže specifikovat jednotlivé funkce městských částí.
- ... vyjmenuje typické prvky vybavenosti jednotlivých částí sídla.

Ukázka řešení

Tab.: Ukázka tabulky z pracovního listu

	Historické centrum	Obytná zóna s vysokou zástavbou	Obchodní čtvrť	Obytná zóna s nízkou zástavbou	Zóna výroby a průmyslu	Okrajové části města	Rekreační oblast
Nízká zástavba ¹	X			X			
Vysoká zástavba ²		X	X				
Museum	X						
Zahrádky				X		X	X
Hotel	X		X				
Umělé jezero						X	X
Parkoviště	X	X	X	X	X		
Dětské hřiště		X		X			X
Brownfield					X	X	
Vlakové nádraží	X		X		X		

Pozn.: ¹) nízkou zástavbou se rozumí budovy do 4 podlaží; ²) vysokou zástavbou se rozumí budovy nad 4 podlaží

Zdroje

Doporučuje se využít portálu Mapy.com, základní mapu ČR z portálu ČÚZK a Google Earth.